1893—1973 80 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 64. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 6-го КВІТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, APRIL 6, 1973 No. 64. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Четвер, 5-го квітня 1973 року

ПОДАТКОВА СЛУЖБА ЗСА ПОЧАЛА уважніше перевіряти й контролювати людей, прибутки яких перевищують 100 000 долярів річно, змушуючи їх платити податки до державної скарбниці. Все таки сенатор Волтер Мендейл вважає, що хоча становище й покращало, багато таких багатих осіб і далі уникають оподаткування. Сенатор сказав, що в 1970 р. 394 особи не платили жадних податків, хоча заробляли по сто тисяч і вище річно, а в 1971 році таких було 267 осіб. Сен. Мендейл назвав такий стан „недопускальним" і домагається, щоб вони платили податки, як і всі інші.

НОВОВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ АРГЕНТИНИ, пероніст Гектор Кампора, повернувся до Буенос Айресу після однотижневого перебування в Італії та в Еспанії. Там він бачився з колишнім президентом Хуаном Пероном, був на авдієнції у Папи Павла, мав зустріч із президентом Італії Леоне та з ґенералісимусом Франком в Мадриді.

ЧЛЕН МЕРИЛЕНДСЬКОЇ ЛЕҐІСЛЯТУРИ Джеймс Скатт, демократ, перевіз із Ню Йорку до Балтимору майже 40 фунтів отруйного наркотику героїни — і потрапив до рук поліції. Федеральні аґенти для боротьби проти наркотиків заарештували й передали його до рук правосуддя. Д. Скатта обвинувачено у багатьох пунктах порушень законів. Перевезена ним героїна коштує приблизно 10 мільйонів долярів.

СЕН. ГЕНРІ ДЖЕКСОН ЗАЯВИВ ЖУРНАЛІСТАМ про свої побоювання, що з часом у ЗСА розпочнеться нова рецесія, застій у економіці. Сенатор вважає, що внутрішня політика Адміністрації през. Р. Ніксона веде цю країну до економічного застою. „Уряд повинен виявити рішучість у боротьбі з тими економічними силами, які викликали інфляцію", сказав сенатор Джексон.

ІЗ ЗООЛОҐІЧНОГО ПАРКУ У ДЕР'ЄН ЛЕЙК втекла із загорожі самка-боффало, з породи биків, на кличку „Емма". Її знайшли недалеко в сусідньому ліску, але „Емма" ніяк не хотіла повертатись до звіринця. Довелося зоологам стріляти в неї й загнати в круп голку з усипляючою речовиною. Тільки тоді вдалося покласти тварину на тяґарове авто й перевезти назад до зоолоґічного парку, де вона втішається великою популярністю серед відвідувачів - дітей.

ЕВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА СПІЛЬНОТА МУСИТЬ своїм першим ділом наладнати якнайтісніші політичні й господарські взаємини з Америкою — говорив репрезентант Британії на з'їзді 9-ох міністрів закордонних справ членських країн ЕЕСпільноти, Кристофер Сомс, насправжній референт закордонної політики у тому могутньому економічному бльоці, в його головній квартирі у Брюсселі.

„СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ" У МОСКВІ ГІРКО НАРІКАЄ на хронічні недостачі тракторів і запасових частин до тракторів на колгоспах і радгоспах в різних частинах Совєтського Союзу, на „інерцію" і недбальство членів державного апарату, що їх обов'язком є дбати за всі достави для сільського господарства.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ОБОРОНИ МІШЕЛЬ ДЕБРЕ ПОДАВСЯ до димісії. Він був першим прем'єром у Четвертій Республіці де Ґолля у 1958 році і його вважали у французькому уряді неначе за сторожа вірности деґоллівським принципам. Дебре заявив, що рішив „відпочити", але не зрікся свого місця у парляменті і своєї активної дальшої участи в політичному житті.

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗДОБУТКИ ОБЛАСТЕЙ УНС У БЕРЕЗНІ

Розгортаючи теперішню організаційну кампанію, що відбувається під знаком 80-річчя „Свободи", офіціяльного органу Українського Народного Союзу, поодинокі Області УНС від 1 до 31-го березня 1973 придбали нових членів:

	Кількість Відділів:	Здобуто членів:
Організатор: С. ГАВРИШ		
Округи:		
Філядельфія	37	35
Нюарк	22	15
Перт Амбой	12	10
Аллентавн	12	16
Балтимор	9	11
Пассейк	7	3
Джерзі Сіті	11	9
Шамокин	21	15
Вилкс Бери	9	—
Скрентон	8	3
Разом	*148*	*117*
Організатор: Є. РЕПЕТА		
Округи:		
Чикаго	35	26
Клівленд	20	17
Янгставн	9	—
Детройт	20	29
Разом	*84*	*72*
Організатор: В. ОРІХОВСЬКИЙ		
Округи:		
Боффало	10	5
Ню Йорк	35	24
Рочестер	9	12
Сиракюзи-Ютика	14	9
Трой	7	6
Разом	*75*	*56*

	Кількість Відділів:	Здобуто членів:
Організатор: М. СНІГУРОВИЧ		
Округи:		
Бостон	5	13
Ню Гейвен	19	13
Вунсакет	7	—
Разом	*31*	*26*
Організатор: В. ДІДЮК		
Округи (Схід Канади):		
Торонто	25	12
Монтреаль	9	15
Ніяґара	9	14
Разом	*43*	*41*
Захід Канади	22	6
БЕЗ ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ:		
Округи:		
Міннеаполіс	7	4
Піттсбурґ	19	11
Центральна	6	—
Ст. Луїс	7	5
Разом	*39*	*20*
Необ'єднані Відд.	21	3
Загальна сума	*463*	*341*

Разом у березні здобуто 341 нового члена. Разом у цьому 1973-му році УНСоюз по 31-го березня придбав усіх 1,007 нових членів.

СЕНАТ СХВАЛИВ ОБМЕЖЕННЯ ФЕДЕРАЛЬНИХ ВИДАТКІВ

Вашингтон. — У середу 4-го квітня Сенат схвалив обмеження бюджетових видатків, які не повинні перевищити суми в 268 більйонів долярів — на 700 мільйонів менше, чим прохав президент Р. Ніксон. Таким чином сенатори задемонстрували своє зрозуміння до потреби обмежити видатки у бюджетовому році, що розпочинається з 1-го липня. За бюджетове обмеження проголосували 88 сенаторів, проти було тільки 6 голосів. Крім того, відбулося ще й інше голосування, з вислідом „за" 70 голосів, „проти" 24 голоси, яким Сенат поставив перед Президентом вимогу не скорочувати самовільно федеральних видатків, а коли б на це зайшла потреба, то звертатись щоразу до Конгресу, який остаточно вирішуватиме, скорочувати видатки ще більше, чи взагалі не скорочувати. Сенат домагається також, щоб президент Р. Ніксон дотримувався в реалізуванні видатків послідовности, яку визначили сенатори. Ці законопроєкти, зголошені сенаторами Едмундом Москі з Мейну і Семом Ірвіном з Північної Каролайни, були додані до іншого законопроєкту, яким схвалено останню девальвацію доляра за кордоном. Не відомо, як зустрінуть обидва законопроєкти в Палаті Репрезентантів, яка вважає справу федеральних видатків за власну справу, а коли б Палата Репрезентантів їх і схвалила, то Президент ще може накласти своє „вето". Обидва законопроєкти виявляють бажання Сенату привернути собі право докладніше контролювати федеральні видатки.

Конґресова Комісія вимагає замороження цін

Вашингтон. — Не зважаючи на заповіджене вето президента Ніксона, Комісія для банкових справ Палати репрезентантів схвалила постанову, якою вимагає від Президента скасування системи добровільної контролі цін, платень, піднайму мешкань та відсотків, яку ввів президент Ніксон у т. зв. третій фазі стабілізації економіки ЗСА. Комісія пропонує на це місце запровадити поновну контролю та заморозити ціни, кошти піднайму мешкань та відсотків на рівні з 10 січня, коли це замороження Адміністрація скасувала. Таку постанову згадана Комісія винесла у зв'язку з вимогою президента Ніксона продовжити його повновласті щодо контролі цін та платень на наступний рік. Комісія годиться на таке продовження, але з передумовою, що президент Ніксон буде зобов'язаний поновити контролю цін і платень, на що він не хоче погодитися. Своє рішення Комісія винесла, враховуючи стан в країні і щораз то голосніші вимоги населення поробити заходи, щоб здержати постійний ріст цін.

Г. Гальдеман не пов'язаний з аферою Вотерґейт

Вашингтон. — Сенатська комісія, яка займається досліджениям відомої як „Вотерґейт афера", подала до загального відома, що слідство не виявило ніяких матеріялів, на основі яких можна б ствердити, що Г. Р. (Баб) Гальдеман, який є головою адміністрації Білого Дому, був замішаний посередньо чи безпосередньо у справу шпиґування головної квартири Демократичної партії на у будь-які нелеґальні почини у зв'язку з виборчою кампанією в 1972 році. Таку заяву комісія видала через те, що в пресі появилися вістки, в яких є мова, що Гальдеман мав відношення до цієї афери.

ПОМЕР ІГОР МУРАТОВ

У кінці березня ц. р. помер письменник Ігор Муратов, про що повідомила „Радянська Україна" з 31 березня. Народжений в 1912 р. в Харкові, закінчив Харківський університет, писав українською мовою, у більшості на догоду комуністичній партії, членом якої він був.

Д-р Ярослав Коропей очолив Відділ Медичної Асоціяції в Потакеті

Д-р Ярослав Коропей (зліва) із своїм попередником на пості президента Американської Медичної Асоціяції в Потакет, д-ром Полем Б. Меткалфом

Потакет, Р. Айленд. Місцевий „Таймс" з 30-го квітня подає, що вперше в історії Американської Медичної Асоціяції в Потакеті обрано на її президента лікаря, що не народився на американській землі і який закінчив медичні студії в Европі. Мова про д-ра Ярослава Коропея, що перебрав цей пост від свого попередника д-ра Пола Б. Меткафа. Д-р Ярослав Коропей медичні студії закінчив у 1947-му році в Інсбруку, в Австрії. Прибувши до ЗСА в 1949 р. відбув один рік практики і один рік резидентури в Роджер Вілліямс шпиталі в Провіденсі, потім в цьому ж місті працював у Чарлс В. Чапін шпиталі. Лікарську практику в Потакеті він почав в 1952 р., пізніше протягом двох років він сповняв обов'язки капітана-лікаря в американському війську, в медичному відділі. Минулого року, восени його іменовано почесним членом Американської Академії Родинних Лікарів. Коли д-р Коропей прибув до ЗСА — сказано в газеті — він знав тільки одне англійське слово: „Окей", але наполегливою працею зумів опанувати мову та здобути собі великий респект як лікар і громадянин. Переймаючи пост президента місцевого Відділу Медичної Асоціяції, д-р Ярослав Коропей заявив, що в цій установі немає будь-якої дискримінації та що в ній існує пошана кожному, хто хоче працювати для спільноти, сповнюючи обов'язки лікаря, без уваги на його походження.

У травні відвідає Ніксона німецький канцлер, у червні Брежнєв

Вашингтон. — Західньонімецький канцлер Віллі Брандт прилетить до Вашингтону 29 травня ц. р. Його наради з президентом Р. Ніксоном передбачені на 1 і 2 травня. У товаристві Віллі Брандта будуть міністер закордонних справ Вальтер Шеель і деякі інші члени уряду. В 10 днів після тієї візити у Вашингтоні німецький канцлер прийматиме совєтського диктатора Леоніда Брежнєва, що його подорож до Бонну — почали всупереч дотеперішньому совєтському звичаєві — заздалегідь реклямувати совєтські газети і радіо. Брежнєв прибуде з відвідинами до Вашингтону в червні цього року. Взагалі весна - літо цього року бачитиме у Вашингтоні цілий ряд найвидатніших постаттей світу. Вже 17 і 18 квітня ц. р. прибуде до Вашингтону італійський прем'єр Джуліо Андреотті. Запрошені туди теж президент Европейської Економічної Спільноти Франсуа Ксавієр Ортолі і французький президент Жорж Помпіду. За газетними коментарями — президент Ніксон склав такий календар чужинецьких відвідин у Вашингтоні, щоб самому не треба було їхати до Европи, — з чого деякі західні лідери будім-то невдоволені.

Комуністи відрізали всі шляхи до столиці Камбоджі Пномпеню

Вашингтон. — Комуністичні війська перерізали всі сім суходільних шляхів до столиці Камбоджі Пномпеню і водний шлях по ріці Меконґ, тому найперша ціль державного війська і американського летунства, яке підтримує його, є відкрити знову доступ до того міста — заявив секретар оборони Елліот Річардсон. Погодився з ним голова шефів об'єднаних штабів адмірал Томас Мурер. Але обидва вони не передбачають, щоб „в найближчій майбутності" цілком заломилася державна збройна сила Камбоджі. Вони відповідали на запити журналістів безпосередньо після того, як зізнавали на Бюджетовій Підкомісії Палати репрезентантів для справ бюджету оборони. Заяви обох цих найавторитетніших речників Пентаґону про ситуацію у Камбоджі були дуже обережні й радше песимістичні. Адмірал Мурер не виключав, що треба буде переводити достави найнеобхідніших предметів для Пномпеню летунським шляхом: з відрізанням комуністами шляхів до нього відчувається у тому місті брак різних предметів, зокрема газоліни. Однак водночас адмірал Мурер звернув увагу, що подібна ситуація в Камбоджі вже бувала і державне військо прочищувало від ворога деякі шляхи сполуки столиці з запіллям.

Апостольська Столиця знала про масові вбивства жидів за Гітлера

Рим. — Апостольська Столиця оприлюднила поважну частину засекречених дотепер документів з часу останньої світової війни. Оприлюднені документи стосуються заходів Папи допомогти жертвам війни від 1939 до грудня 1940р., як теж ролі Ватикану від листопада 1942 до грудня 1943. 4 томи документів про політику Апостольської столиці від 1939 до жовтня 1942 р проголошено вже раніше. Між оприлюдненими тепер документами є звідомлення апостольського делеґата — себто насправді амбасадора — в Туреччині архиєпископа Анджельо Джузеппе Ранкаллі, пізнішого Папи Івана XXIII, до заступника державного секретаря в Апостольській Столиці монсіньйора Джованні Баттіста Монтіні, теперішнього Папи Павла VI. Те звідомлення датоване „8 липня 1943" і стосується розмови архиєпископа Ранкаллі з німецьким амбасадором в Анкарі Францом фон Папеном під час Великодня в Анкарі. Франц фон Папен оповідав названому представникові Ватикану про виявлення німецьким військом масових могил вбитих большевиками польських старшин у лісі під Катинем. Папен гадав, що виявлення того совєтського злочину прихилить симпатії поляків до німців. Тоді архиєпископ Ранкаллі звернув увагу Папенові, що це добра нагода, щоб „Третій Райх" змінив своє поведення супроти поляків і щоб він допоміг ділами „вимазати з пам'яти мільйони жидів, висланих до Польщі на загин". У жовтні 1942 р. масове вбивання жидів за Гітлера було також предметом розмови представника тодішнього президента Рузвелта у Ватикані, Майрона С. Тейлора, з Папою Пієм XII. Папа Пій XII сказав тоді, що це дуже трудно перевірити правдивість всіх вісток про вбивання жидів.

ЦЕЇ НЕДІЛІ В НЮ ЙОРКУ ПРЕМ'ЄРА УКРАЇНСЬКОГО БАЛЕТУ „ПРИГОДИ ПЕР ГІНТА"

У підготові до прем'єри: сцена під час одної з останніх проб балетної школи Роми Прийми-Богачевської до прем'єри балету „Пригоди Пер Гінта"

Ню Йорк. — Балетна Школа Роми Прийми-Богачевської, призначивши чистий прибуток на Гарвард, покаже балет в 3 діях „Пригоди Пер Гінта" — драму Г. Ібсена з музикою Е. Ґріґа, в бруклинській „Музичній Академії" при 30 Лафаєтт евню, у неділю 8 квітня, о 2:30 по полудні, До сценічної реалізації цієї великої барвистої вистави фінансово спричинився п. Юрій Левицький, театр. імпресаріо, старший службовик біржі в Ню Йорку. Постановка і хореографія Роми Прийми-Богачевської, декорації молодого мистця Володимира Бачинського. У балеті беруть участь понад 100 осіб. Квитки набувати у всіх українських книгарнях у Ню Йорку та в театрі перед початком вистави.

ДЕЛЕҐАЦІЇ І ГРОМАДА ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПОХОРОНАХ СВ. П. Д-РА ДМИТРА ДОНЦОВА В УКРАЇНСЬКОМУ ПАНТЕОНІ В БАВНД БРУКУ

Сл. п. д-р Дмитро Донцов

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — У передполудневих годинах 4 квітня тут відбувся похорон св.п. д-ра Дмитра Донцова, який помер 30 березня у Монтреалі. Ранком о год. 10-ій тлінні останки Покійного перевезено з місцевого похоронного заведення Конрой до української православної Церкви-Пам'ятника, де були відправлені заупокійна Богослужба і похоронні обряди з панахидою та звідки перенесено домовину на місце вічного спочинку на цвинтарі недалеко церкви. Заупокійну Богослужбу та похоронні обряди відправили отці А. Селепина, А. Двораківський, Ф. Шпаченко та Ф. Іеточин. Слово про Покійного сказав митрофорний протоієрей П. Фалько, а від імени митрополита Української Православної Церкви в ЗСА Мстислава та Консисторії УПЦ промовляв голова Консисторії о. протопресвітер А. Селепина. Коло домовини Покійного втримували почесну сторожу представники українських ветеранських організацій УПА та 1-ї Дивізії УНА. Після закінчення похоронних відправ та „посліднього цілування" тлінні останки бл. п. Дмитра Донцова перенесено на цвинтар, де відбулося закінчення похорону. Слово над могилою сказав Ярослав Стецько, голова Проводу Організації Українських Націоналістів. На закінченні похорону у приміщенні місцевої парафії Української Православної Церкви відбулася за старим українським звичаєм тризна з участю понад 200 представників наших Церков та громадських і політичних організацій. Тризну відкрив ред. Вячеслав Давиденко, який у своєму слові з'ясував величину втрати, що її поніс український народ зі смертю ідеолога українського націоналізму. По молитві, що її провів о. А. Селепина і трапезі, представники організацій у коротких промовах вшановували пам'ять Великого Сина української землі, який ввесь труд свого життя віддав українському народові та справі його визволення. Першим промовляв від Світового Українського Визвольного Фронту д-р Роман Малащук з Канади. Від Визвольного Фронту з Европи говорив ред. Г. Драбат, який прибув на похорон разом з інж. Б. Олеськовим з Великої Британії. М. Ковальчин вшанував пам'ять Покійного від імени кол. вояків УПА. Від українського громадського організованого світу — Світового Конґресу Вільних Українців — прощав По-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Намічено програму відвідин Верховного Архиєпископа в Америці

Філядельфія. — З Митрополичої Канцелярії Української Католицької Церкви в ЗСА поінформовано про загальну програму заповіджених уже других з черги відвідин у цій країні Первоієрарха УКЦеркви, її Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого. Як відомо, Верховний Архиєпископ приїжджає на відвідини в Канаді й Америці на запрошення місцевих ієрархів УКЦеркви. Його приїзд літаком з Канади до Філядельфії передбачений на суботу, 12-го травня, біля 6-ої год. вечора. На той вечір передбачені тільки відвідини і молитва в катедральному храмі Непорочного Зачаття й опісля відпочинок. Наступного дня, в неділю 13-го травня, Верховний Архиєпископ буде приявний на роковому відпусті у Факс Чейсі біля Філядельфії й опісля поблагословить наріжний камінь під будову церкви в недалекому Медовс Парку. У понеділок, вівторок і середу 14, 15 і 16 травня передбачені відвідини Блаженнішого у Клівленді і Янгставні, а в четвер і п'ятницю 17 і 18-го травня відвідини в Піттсбурґу. В суботу 19-го травня Верховний Архиєпископ буде в Нюарку, а в неділю 20-го травня знову у Філядельфії, де в сослуженні Владик і духовенства відправить Архиєрейську Святу Літургію в катедрі Непорочного Зачаття і опісля візьме участь у бенкеті, що відбудеться на його честь і пошану в готелі Шаратон. В тижні від 21-го травня передбачається відвідини Блаженнішого в дієцезіях Стемфорду і Чикаґо, а на суботу 26-го травня поворот до Торонта. Подрібна програма відвідин і привітань Верховного Архиєпископа в цій країні ще буде проголошена.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

„КАТЕРИНА" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. (О. Л-ий) — В неділю, 8-го квітня ц. р. відбудеться тут заходом Співочого Т-ва „Кобзар" вистава опери „Катерина" М. Аркаса о 4-ій год. по пол. в залі Вищої Школи Сестер Василіянок „Менор Джуніор Коледж" на Факс Чейсі. Головні виконавці: Марта Кокольська, Ганна Шерей, Лев Рейнарович, Іван Гош, Осип Головацький, Орися Гевка та інші. Участь беруть — Хор „Кобзар" при фортепіяновому супроводі Роксоляни Гарасимович. Українська Струнна Оркестра в Філядельфії, концертмайстер Оксана Сімович, танцювальний ансамбль ОДУМ-у „Волошка" під керівництвом Зої Граур - Корсун. Режисер — О. Гашер. Мистецький керівник і диригент цілости — д-р Антін Рудницький, диригент Хору „Кобзар" у Філядельфії.

ДОПОВІДЬ НА ТЕМУ РОЛІ МОВИ

Нюарк. — В п'ятницю 6 квітня проф. Іван Головінський прочитає доповідь на тему „Роля мови в збереженні національної ідентичности". Ця доповідь є останньою з циклю дискусійних вечорів, організованих відділом УККА та парафією св. Івана Хрестителя в Нюарку. Доповідь відбудеться в приміщенні української школи ім. св. Івана Хрестителя. Початок год. 7:0 вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тривожні вісті з України

Останні вістки з України про проводжуваний там розгром в різних ділянках культурного і громадського життя викликають усе глибшу тривогу. Сьогоднішня ситуація в Україні нагадує все більше перші роки сталінського терору тридцятих років із тогочасними показовими процесами, репресуванням, а то й фізичним винищуванням українських письменників, мистців, науковців, розгромлюванням усіх проявів українського національного життя.

Останніх шістнадцять місяців записалися в історії такими фактами, як виарештування соток українських інтелектуалістів, культурних і громадських діячів, засуди активних українських діячів на суворі довгоречінцеві кари ув'язнення й заслання, з загрозою фізичного нищення для багатьох із них, виеліміновання із українського літературного процесу видатних літераторів — поетів, літературних критиків і літературознавців, таких, як Михайло Стус, Ігор Калинець, Вячеслав Чорновіл, Іван Дзюба, Євген Сверстюк, Іван Світличний, Михайло Осадчий та інші, цькуванням і громленням ряду інших письменників, членів Спілки Письменників України.

Згідно із ствердженням сьогоднішнього московського сатрапа в Україні — першого секретаря ЦК КПУ Володимира Щербицького, цей розгром поширено востаннє з літературної також і на інші ділянки культурного, наукового чи й господарського життя. „Серйозні недоліки викрито" — як це ствердив В. Щербицький на зборах Київських обласної і міської партійної організацій 16 березня ц. р., в роботі інститутів археології і філософії Академії Наук Української ССР. „Значні прорахунки" розкрив Центральний Комітет КПУ і його кагебівські органи також в роботі такого спеціялізованого інституту, як „проєктно - конструкторський Інститут нафтопереробної і нафто-хемічної промисловости". „Недоліки" і „прорахунки" викрито в діяльності музично - хорового і театрального товариств і навіть зорганізованого на громадських принципах товариства охорони пам'ятників історії і культури, яке останнім часом з великими трудноощами почало розгортати свою діяльність. Наведені ствердження В. Щербицького визначають, що в усіх цих установах започатковано розгром, із чисткою, а то й арештами багатьох їхніх співробітників, за якими підуть, як і в царині літератури, жорстокі вироки.

Посилений і все ширший терор в Україні вимагає негайної ,загальної й рішучої протиакції з боку української еміграції, куди активнішої, як її ведено досі. До протестів проти нової хвилі терору в Україні проти винищування українських культурних сил треба приєднати світ, спонукати його засудити народовбивчу політику Москви.

Протест проти дорожнечі

Проголошений на цей тиждень у цілій Америці страйк консументів, щоб не купувати м'яса, це спонтанний протест проти дорожнечі. Президент Ніксон проголосив 29 березня в радіо-телевізійній промові: „Ціни на м'ясо не можуть йти вище. З допомогою від господинь і фармерів вони можуть і повинні обнизитись". Фармерські організації запротестували проти обвинувачування їх у несправедливій підвишці цін. Мовляв, не вони їх підвищують, а посередники і пакувальники. Так само дрібні продавці нарікають, що це не вони винуваті у дорожнечі, а гуртівники, але, мовляв, покупці не бачать гуртівників, тільки їх і мстяться на них. Знову ж рядові громадяни, в жінками - господинями у проводі, не хочуть знати, хто тут винуватий — вони знають дошкульно, що ціни на харчі, в першу чергу на м'ясо, йдуть вгору так швидко, що заробітки не всилі наздігнати їх, і тому мусить захитуватись цілий хатній бюджет. Знавці твердять, що самі споживачі є джерелом дорожнечі, бо, ставши заможнішими — купують без уваги на ціни.

Теперішній страйк проти дорожнечі харчів не перший в Америці. Жінки - господині пікетували вже харчові крамниці у 1946 і в 1966 рр. За кожним разом ті демонстрації не були всилі обнизити цін. Але вони зупинили попередній їх ріст. Тепер у Конгресі і широких колах суспільства відчувається невдоволення з президентського розпорядку, що тільки „заморозив" ціни на воловину, баранину і вепровину. Можна почути голоси, що той розпорядок спричинить тільки зріст цін на рибу й інші харчові продукти.

Теперішній страйк — це цікавий прояв, як сірі люди, рядові громадяни беруть у свої руки безпосереднє полагоджування проблеми, яка їх болить. Тому це явище позитивне. Найгірше у живому суспільстві — це апатія на поточні лиха. У країнах комуністичної диктатури, яка входить в усі подробиці життя громадян і зводить до найнижчого рівня — апатія нормальне явище. Вона є продуктом насильства і почуття безнадійности. Вільний американський громадянин не почуває себе безсильним. Він реагує.

В. Маркусь

НЕ МОЖНА МОВЧАТИ

Недавно о п у бліковaний лист Кардинала Жана Війо до Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого (див. „Свобода" з 17 березня 1973), як і деякі його попередні звернення до членів ієрархії УКЦеркви є ще одним доказом недоброзичливости до нас куріяльних чинників та їх арогантції у взаєминах з Головою Української Католицької Церкви. Нагадаймо обставини і ціль листа перед тим, як аналізувати його зміст та коментувати цей новий афронт збоку Ватикану.

∴

Уже в червні м. р. Владика Іван Прашко запросив Блаженнішого Кир Йосифа до Австралії на візитацію, яка збігається із 40-им Євхаристійним Конгресом в Мельбурні. Подібне запрошення на Конгрес одержали і всі наші Владики. Очевидно, що формальне запрошення на Є в х аристійний Конгрес вислав Кир Йосифові і мельбурнський архиєпископ, тепер к а р д инал Джеймс Нокс, який запрошував Блаженнішого бути головним служителем візантійської Архиєрейської Літургії в рямках конгресу.

Покликаючись на ці запрошення, Кир Йосиф повідомив Папу Павла про своє бажання відвідати Австралію та взяти участь в конгресі. Відповідь (з Ватикану до Ватикану) прийшла за три тижні, залишаючи Верховному Архиєпископові не більше, як три тижні для підготови своєї поїздки.

Якою була ця відповідь кард. Війо в імені Папи з 22 січня 1973 р.?

Державний секретар Апостольської Столиці підкреслив, що Вселенський Архиєрей „дбайливо розглянув те питання" (додаймо, на протязі дев'ятнадцятьох днів) і погодився на виїзд Кир Йосифа до Австралії, але під різними умовами. А ними були:

а) Дозвіл видається тільки на відправлення св. Літургії;

б) Інші, як ритуальні (тобто Богослужбові) цілі мають бути виключені з пляну поздки.

Одночасно лист виразно попереджає, щоб Верховний Архиєпископ р е с пектував „духове значення Євхаристійного Конгресу", начебто Верховний А р х и єпископ збирався зневажити цю нагоду. В іншому місці навіть є натяк, згідно з яким, мабуть, кард. Війо припускає, що його співбрат, український кардинал, готов порушити „велику манiфестацію побожности і віри".

Звертаючи увагу і попереджаючи Верховного Архиєпископа перед „інтенціями осіб робити заходи, які не є літургійні та які можна б інтерпретувати як натиск на Апостольську Столицю у справах, які не є згідні з існуючим законом", цим самим кард. Війо підозрівав чи натякав на таку -можливу заанґажованість н а ш о го Первоієрарха. Є натяки на якісь „шкідливі" наслідки подібної дії Верховного Архиєпископа, якщо б він навіть „мимоволі" чимось порушив характер свята, асоціюючися з ініціятивами якихось сторонніх чинників. Це, мабуть, натяки на мирянський рух та його заходи в обороні помісности УКЦеркви і прав на патріярхальний устрій.

∴

Цей короткий, але такий вимовний лист, який, крім кінцевих конвенційних фраз побажання і благословення, увесь просякнутий закидами на адресу Верховного Архиєпископа, в и к ликає кілька виправданих запитань до адресантів.

Чи інші к і л ьканадцять кардиналів також з офіційної „папської родини", що були присутні в Мельбурні, так само одержали подібні застереження своїми інтервенціями „не втручатися в ту велику маніфестацію побожности"?

Які саме ті інші цілі, приписувані Верховному Архиєпископові, що могли б бути „шкідливими" і „поза законом"?

Чого не подати це виразно, а збувати натяками, ніби Верховний Архиєпископ, його Владики і вірні мали б якісь підривні наміри, що загрожували б нормальному відбуттю Конгресу?

Для чого іншого треба було копію цього листа висилати всім українським єпископам, як не з метою відмовити їх від участи разом і побіч свого Первоієрарха в мельбурнському конгресі?

Відколи між кардиналами Римської Церкви завівся саме такий звичай і стиль спілкування?!

∴

Не очікуючи відповіді на ці, зрештою, реторичні запитання, приходиться ствердити певне прикре явище. У Ватикані трактують нашу Церкву і її Голову автократично і по-арогантськи. Це — ментальність хазяїна у стосунку до слуги, сильного до слабого і безборонного, якого можна без наслідків і кому завгодно копнути! Ми певні, що такого листа ніколи б не вислали з Ватикану кардиналам Суененсові чи Альфрінкові навіть, якщо б вони не знати які радикальні заходи плянували. Не діставали ніяких попереджень групи римо - католицьких священиків і мирян, які відбували окремі зібрання в Австралії і підносили справу одруженого священства чи критикували політику Католицької Церкви в малорозвинених країнах або навіть які висували д о м а гання змінити ставлення Церкви щодо контролі народжень.

Спосіб трактування УКЦеркви, Верховного Архиєпископа і Владик нагадує поведінку колоніяльних губернаторів з тубільцями та їх ватажками.

Справді прикро, що у Ватикані кожний перший бюрократ може трактувати Ісповідника віри і Голову Помісної Церкви, як останнього монастирського послушника.

∴

Приходиться самим розкрити дійсні наміри кард. Війо і мотиви його листа. У Ватикані побоялися, що Верховний Архиєпископ відбуде під час своєї поїздки в Австралії наради Архиєпископського Синоду. Тому й накивали пальцем на єпископів, щоб вони туди не поїхали. Поїхали тільки Владики з Канади і один з Югославії.

Наші Владики і всі ми в черговий раз поставлені на пробу оборонити нашу національну і релігійну гідність, суспільну зрілість і відповідальність. Як ми самі себе не оборонимо, ніхто інший за нас не постоїть. Якщо самі себе не пошануємо, ніхто нас не пошанує!

В обороні УКЦеркви і її Голови, Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого, мусимо стати всі і маємо звернути увагу навіть високим урядовцям ватиканської адміністрації, що очікуємо від них гідного і рівного трактування. Пора покінчити з патерналізмом й ігноруванням українців як „почтивих русинів".

Леонід Полтава

УКРАЇНСЬКА МОВА В УКРАЇНІ

За даними львівського журналу „Жовтень" з листопада 1972 року, „у нашій республіці українське населення має повну змогу посилати своїх дітей в школи з українською мовою викладання, а таких загальноосвітніх шкіл тільки в системі Міністерства освіти УССР налічується понад 82 проценти". У статті Вол. Сульженка в „Жовтні", під наг. „Фальсифікації не поможуть", автор обвинувачує українську пресу за кордоном у фальсифікації даних про навчання української мови та користування окупаційною російською мовою в школах в Україні. Стаття написана в дусі політичного пашквілю: „Безсилі применшити колосальні успіхи розвитку народної освіти", або „буржуазно - націоналістичні фальсифікатори" і т. п.

Суттєві в згаданій статті статистичні дані. Як до всіх інших офіційних повідомлень, так і до них треба ставитися більш як із резервою. Коли в Україні 40 років тому загинули 7 000 000 людей, то в совєтській пресі ні в УССР, ні в СССР не надруковано ні одного повідомлення про смерть бодай одної людини — голодову смерть. Це дає критерій нашого відношення до совєтської статистики, де навіть компетентні дані завжди будуть перебільшені або применшені. „Жовтень" подає: „В республіці, починаючи з другої кляси, українська мова вивчається і в школах з російською та іншими мовами викладання. Сьогодні в Україні, як і в інших республіках, діти трудящих, незалежно від соціяльного походження, статі, національности, місця проживання мають рівні права для здобуття освіти — як середньої, так і вищої. На Україні, — читаємо в „Жовтні", функціонують 4,7 тис. шкіл з російською мовою викладання, 122 — з молдавською та румунською, 86 — з угорською, є польські школи, а також понад 427 об'єднаних шкіл, де викладання ведеться двома і більше мовами".

Імперське „руководство" занадто витончене і задобре знає, що натрапило б на ще міцніший опір, коли б проголосило просто і відверто свої русифікаційні пляни, відверто виявило свою ґеноцидну політику в ділянці національних мов у СССР. Але як за царів платили рублями за „обрусєніє інородцев", так і тепер партійцям, російським і перекинчикам з інших народів, платять найвищі платні, до яких включено також по парі рублів за продовження політики царів.

З повною підставою ставимося з недовір'ям до наведених у „Жовтні" статистичних даних. З різних джерел відомо, що в Києві до українських шкіл ходить значно менше учнів, як до російських, і що в українській школі ім. Т. Шевченка вчиться лише 300 учнів, а в російській поруч — понад 2 500. При такому стані справ жовтнева статистика є статистикою фальсифікаторів: у 100 школах з українською викладовою мовою навчання вчиться куди менше учнів, як у 100 школах з російською мовою.

Тотальною фальсифікацією є твердження про право дітей на здобуття освіти, „незалежно від місця проживання". В совєтській Азії й Сибіру живуть кілька мільйонів українців, особливо густо в Казахстані та на Далекому Сході — чому там немає ні однієї українськомовної школи для українських дітей? Чому в УССР є тисячі російських шкіл, а в РСФСР — ні однієї української? В чім полягає так зв. рівноправність так званих республік в СССР?

Захисникам московської ґеноцидної політики в ділянці мови й культури в Україні радимо час від часу переглянути, для зразка, газету „Молодь України". Вони знають, що молодь — це основа нації. У тій газеті мало не щотижня публікуються „русскіє песні" з текстами і нотами, хоча в Україні існує навіть літературна премія ім. М. Рильського за переклади з інших мов на українську якщо ті „песні" дійсно варто перекладати і пропаґувати). Щоб не змушувати новітніх, червоних малоросів розшукувати матеріялів В. Чорновола, І. Дзюби, І. Світличного, С. Караванського, В. Мороза та ін. на тему московщення совєтської України, порадимо взяти до рук леґальне видання: ту ж саму київську „Молодь України" з 24 березня 1973 року, і прочитати на стор. 4-ій оголошення: „Васильківське військово - авіяційне училище ім. 50-річчя Ленінського Комсомолу України оголошує прийом..." Які іспити мають здавати молоді українські люди, щоб потрапити до училища в Україні?: „З математики (письмово й усно), фізики (усно) та російської мови й літератури (твір)".

Отже, хто і що фальсифікує?

ТИХІ ГЕРОЇ

У часі наших визвольних змагань було не мало дійсних патріотів, що з посвятою працювали для здобуття волі нашій нації. Були серед них такі, що про них ніхто не знає, бо вони працювали тихо, непомітно, не для слави, а для ідеї. Своєю працею, а то й жертвою своєї крови заслужили вони, щоб їхні імена були записані в історії наших визвольних змагань. Про одного з таких тихих героїв згадує підстаршина УГА, Степан Кузьмин, у своїх ще не друкованих спогадах про нашу військову Групу „Літовище", яка входила в склад Першої Гірської Бригади УГА, що займала фронтову лінію в Карпатах, в роках 1918-19.

Подаю один уривок зі спогадів названого підстаршини:

Над ранком прибіг стрілець з першої стежі і зголосив командирові, що від сторони села Дверника наближається більша група людей і прямує в сторону містечка Літовище. Досвіта, коли ледве світало, тяжко було розпізнати, чи це свої, чи ворог, і щойно коли група наблизилася до нашої стійки, ми побачили ведучого цю групу в однострою був. австрійської жандармерії, а на шоломі, замість австрійського, двоголового орла, була синьо - жовта стрічка. Він зголосив комадирові: „Я вахмістр бувшої австрійської жандармерії зі станиці в Тісній, Чолач. Я перевів на власну руку набір добровільців до нашої армії в своїм районі і приводжу 60 молодих добровільців до вашого розпорядження". Його спрямовано до команди в Літовищу, де він повторив своє зголошення перед військовим командиром і членами повітового комісаріяту.

Чолач щотижня, а бувало, що й двічі на тиждень, приводив нових добровільців і цим збільшував стан наших сотень. В районі нашого повітового комісаріяту не було села, в якому Чолач не переводив набору добровільців хоч таке ходження по гірських селах не було легке. Військова команда, доцінюючи працю Чолача, вислала його в околицю міста Ліська, який то терен був під контролею поляків, щоб він там вербував охотників до нашої армії.

10 січня 1919 р. вибрався Чолач з одним стрільцем у цей непевний терен. Прибувши до села Воля Міхова в районі Ліська, заночували у знайомого селянина, а на вечір наступного дня скликали селян на нараду. Чолач промовив до зібраних лемків, щоб голосилися в ряди української армії і допомогли оборонити наші землі від ворога. В часі його промови впали револьверові стріли від незнаних ворожих типів, що були приявні на зібранні, і поцілений кулями Чолач упав мертвий на долівку. Бандити побили також стрільця, що був з Чолачем, і забрали його та тіло Чолача на сани і втекли в напрямі Ліська. Стрільця взяли в полон і відставили до табору в Домбю, в Польщі, але йому вдалося втекти з табору і вернутися до Літовищ, де в нашій команді розповів про трагедію Чолача, батька чотирьох дітей, що згинув підступно з рук ворога, за свою працю для української справи.

подав О. З.

„ВИСОКИЙ ОБОВ'ЯЗОК" УКРАЇНСЬКИХ СОВЄТСЬКИХ ПУБЛІЦИСТІВ

„Літературна газета" з 30 березня надрукувала статтю Володимира Яковенка про „Високий обов'язок публіцистики". „Стаття ця цікава тим, що досить широко насвітлює теми таких українських совєтських публіцистів, як Т. Мигаля, К. Дмитрука (майор КГБ — К. Гальський), М. Олексюка, В. Сульженка, М. Ільницького, В. Масловського та ін. Всі вони, як твердить Яковенко, є „гідними" послідовниками відомого совєтського вислужника Ярослава Галана та пописуються на сторінках українських совєтських журналів і в окремих збірниках, які виходять у видавництві „Каменяр".

Вже самі наголовки памфлетів говорять про їх зміст. У Т. Мигаля маємо: „Змилосердились над... фашистським катом" та „А Сліпому церкву давай", де говориться про „зрадницьку" діяльність митрополита Йосифа Сліпого. М. Ільницький опублікував памфлет „Автокефалізм без мантії", присвячений поборюванню УАПЦ, а К. Дмитрук - Гальський досить вже відому „студію" п. н. „Безбатченки", яку, мовляв, „високо оцінила громадськість".

Про „бандерівців на Волині" пише В. Масловський у памфлеті „Лицарі злочину". Про „криваві стежки українського буржуазного націоналізму" пише сам професор філософії Львівського університету М. Олексюк у памфлеті „Левинський без маски", в якій „розкриває" відомого українського соціялістичного діяча 10-х і 20-х років Володимира Левинського, який в оцінці совєтського професора є „синонімом підлого запроданства усіх прислужників капіталу".

Вій з „перекрученням націоналістичними ідеологами ленінської національної політики" зводить у памфлеті „Фальсифікації не допоможуть" історик В. Сульженко. За словами В. Яковенка, „все нові й нові автори стають під нетлінне Галанове знамено, звіряючи по його слову і життю свою творчість". Не приходиться, отже, дивуватися тому, що в УССР такого калібру публіцисти, коли в них такий „духовний батько".

Совєтський режим заплянував провести нову реорганізацію індустрії

Москва. — Намагаючись вийти із постійної господарської кризи і знайти якісь способи для успішної дії совєтської економічної машини, кремлівське керівництво заплянувало ще одну переорганізацію совєтської індустрії. Остання спроба переорганізації промисловости була проведена ще в 1965 році, але ж якихось успіхів вона не дала. Теперішня переорганізація має бути дуже широкою і далекосяжною і її мали б провести протягом трьох років. Вислідом цієї переорганізації мало б бути сконсолідування 50 000 совєтських індустрійних підприємств і заводів в одну велику систему урядових корпорацій, які об'єднували б підприємства, зближені за профілем своєї діяльности. Створені в рамцях цього пляну корпорації мали б діяти під назвою „продукційних об'єднань" (асоціяцій) на рівні всесоюзних урядових установ середнього типу — між міністерствами і керівництвами підприємств. Роля дотеперішніх міністерств в економічній ділянці мала б бути обмежена до загального плянування, інвестування державних грошей в таку чи іншу ділянки індустрії і технологічної підтримки. Окремі підприємства й заводи будуть діяти, як відділи чи філії корпорацій, але надані їм під час реформи 1965 року уповноваження щодо керування будуть передані керівництвам корпорацій. Заплянована система має бути компромісовою, тобто посередньою між централізованою системою економіки сталінського періоду й обласною децентралізацією, що її намагався провести Хрущов, починаючи з 1957 року аж до свого примусового „відходу", тобто його усунення в 1964 році. Деякі дані про нову індустрійну реформу проголошено 2 квітня у повідомленнях ТАСС про спільний декрет ЦК КПСС й уряду СССР в цій справі. Повний текст декрету мав бути опублікований у совєтській пресі 3 квітня ц.р.

Леся Лисак

ПРОВЕСНА

Вранці привітала м е н е Емелі ясно-широкою усмішкою: — Маю добру новину. Сьогодні зустріла першого вістуна весни. Ах, як він мило щебетав! — І дивилася врадуваними очима, які бувають у тих, що діляться своєю втіхою з іншими. Хоч я і догадувалася про що мова, бо ми разом працюємо багато років, перепитала: — Хто ж він, отой вістун? — А Емелі, всміхаючись вдоволено, продовжувала: — А той самий, що кожного року у провесняній порі — наш приятель robin. Вже повернувся до нас із теплих сторін, значить, весна ось тут-тут уже за рогом!

І розказує мені, як вона солодко спала, бо ж звісно, що над ранком спиться найкраще, зокрема тим, які мусять вставати до праці, а тут за вікном пташачий концерт! Голосний та бадьорий. Справжня серенада. Виглянула у вікно, а на сірій гілці клена — темно-сірий птах із помаранчевим пір'ячком на грудях. Наче заглядає до неї крізь шибу, наче кличе: вставай уже ясний ранок!

Веселий „робін", що збудив нині Емелі — це вільшанка. Справді, його прибуття означає відхід зими, хіба що трапиться інколи якась вперта зима, яка не захоче залишити свого холодного володіння. — Але хіба не цього року — наче відчитує мої думки Емелі — бо хоч вона не була надто прикра, проте під кінець кожна зима надоїдає! Під кінець зими дні тягнуться, мов млісний біль зуба, і якась скука огортає людину. Хочеться вирватись врешті із замкнутих приміщень, хочеться тепла, сонця. Головно сонця. Бо з весняним сонцем приходить усе добре: заzеленіють дерева при вулицях, запахнуть під хатою гіяцинти. Місто стане якимось кращим і життя теж. А ви ще не чули „робіна"? — дивиться на мене допитливо.

— Наша вулиця дальше на північ від вашої, і тому мусимо на нього підождати — сміюся. Емелина вістка про птаха внесла у похмурі крамничні стіни погідно-приємний настрій.

— Завтра — відповідає усмішкою Емелі — завтра я пішлю нашого „робіна" на вашу вулицю, щоб ви з ним познайомилися. І він певно пригадає вам молодечі весни у вашій давній батьківщині. Ви ж бо все про неї думаєте, правда? Там, у вас на Україні, певно теж була гарна весна.

Дивилася на мене добряче, знаючи, що згадку про рідне так мило слухати. А відтак: — Чому ви вмовкли? Невже ж я сказала щось не до ладу?

— О, ні, Емелі, я тільки призадумалася. У нас, вдома весна була трохи інакша, як тут у промисловому місті. Інакші були теж її віщуни. До нас повертали з вирію бузьки. Ви бачили бузька, Емелі?

— У музеї випханого. У нас, як знаєте, їх немає. Гарний птах, великий. А чи він співає?

— Ні, дорога. Бузько клекоче, та це такий бадьорий звук! Поворотом бузьків люди завжди раділи, наче б хтось рідний, хто перебував у чужому краї, повернувся домів. Навіть провесняне сонце до них усміхалося, навіть — здавалося — усміхалися до них солом'яні стріхи, на верішку яких вони будували свої гнізда. Селяни вірили, що бузькове гніздо на хаті, стодолі — це щасливий знак. Ніхто ніколи не вчинив бузькові кривди, ніхто б не поважився його убити...

...І враз бачу широкі, дужі крила, що закреслюють у голубому повітрі чорно-білий лук, враз чую знайоме клекотіння, враз відчуваю ту призабуту радість дитячої весни... Хтось стоїть на порозі хати, прислонивши рукою очі від яркого сонця і кличе: „Вже сідають на Демковій хаті, вже тепер напевно буде весна!" І хтось біжить з гуртом дітей вітати милих гостей... І хтось каже: А я незадовго піду з татом в поле орати, а там жайворонки співають-співають"...

Емелі — прокидаюся з задуми — найкраще у нас співали ранньою весною вони. Ах, як хочеться ще раз почути їхній спів!

— Хто „співали"? — не розуміє мене Емелі.

— Жайворонки. Вони у полях були. Під межею стелили собі гніздечка. На вигляд невеличкі, непоказні та своїм співом незрівнянні. Завжди чомусь здавалося мені, що їхні пісні — це музика нашої землі. Здавалося, що сам Господь підняв грудку чорнозему, окрилив її своєю силою і післав у височінь блакиті величати відвічну красу. Цього не опишеш ніяк і не розкажеш. Треба б піти у поля, де тиша і пташачий спів поруч себе пливуть, весну сповіщають. Весну, що є заразом часткою проминаючого людського і часткою непонятої вічности... Весну, що завжди є здійсненням туги за мрією, за прекрасним.

До крамниці приходять перші покупці. Емелі займається своїми, я своїми справами. Праця йде л е г ш е, менш напружено, бо розв'яснена надією доброї весни.

В обідовій порі виходимо на вулицю. Диво — погана вулиця немов покращала! Чи це теж магічна сила Весни? Навіть у прохожих привітніші обличчя, якась ясність у очах. Хтось, проходячи, всміхнувся. А всміхнені обличчя на вулиці не так то часто бачиться тепер. Дивну силу має весна.

Не знаю про що думає Емелі. Та передо мною увесь час розсновуються ніжні, мов серпанок, картини: вони мальовані сонцем, пропахчені подихом піль, розспівані жайворонковим дзвeнінням. Картини провесни, яка означає надію.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА 100 РОКІВ БУДУЄ СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА НАЙТРИВКІШИХ ОСНОВАХ НАУКИ, ЗНАННЯ І ПРАВДИ. ДОПОМОЖІМО ЙОМУ В ЦЬОМУ ЩЕДРОЮ ПОЖЕРТВОЮ НА ЙОГО ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД!

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

Малярська виставка Марії Гарасовської-Дачишин в Чикаго

Не багато талановитих мистців має силу змагатися із несприятливими умовинами дійсности. Одні зразу закопують Богом даний талант та йдуть по лінії найменшого опору, виконуючи тільки заробіткову працю, другі, вийшовши на шлях мистецтва, не мають витривалости якслід таланту розвивати і тільки часом, у ряди-годи, дають про себе знати. Та всі роди мистецьких виявів вимагають великої посвяти, послідовности і завзяття.

До нечисленних вийнятків, що над собою наполегливо працюють, не щадючи ні сил ні здоров'я, належить відома малярка Марія Гарасовська-Дачишин. Ця чорноволоса й синьоока жінка, випускниця Краківської Академії Мистецтв (кляси найкращого її кольориста, проф. Фридерика Павтча, своїм завзяттям може заімпонувати й неодному мужчині. Кожного року вона вносить у скарбницю мистецтва нові, раз досконаліші твори. І хоча в Европі в її творчості переважали портрети, то в Америці, від свого приїзду, вона працює переважно над краєвидами та квітами. Про її пейзажі та квіти щороку появляються численні рецензії, які стверджують „відчування й красу кольору, чистоту довкілля і радість. Всі вони живі і вносять оптимізм, притаманний її власній вдачі".

Важко письменникові видати одну книжку, але й не менше важко маляреві влаштувати особисту виставку з 60-90 новими творами. 6-го квітня відкрито у Чікаго вже одинадцяту з черги індивідуальну виставку полотен нашої малярки. Тому, що подорожі притаманні мисткині М. Гарасовській, то й твори її щораз нові й цікаві. Цим разом вона виготовила 72 нові твори. Сорок із них — це праці з Югославії, де малярка два місяці вліті малювала. При своїй вітальності вона змогла створити полотна із Хорватії, Воєводини, Далмації, Македонії, Чорногори та Словенії. Найбільше, однак, краєвидів буде з Боснії, де природу на рідний лад „виправили" українські поселенці.

Одинадцяту індивідуальну виставку відкрила 6-го квітня в галерії „Левів" при 2353 West Chicago Avenue у Чикаго своїм словом про малярку відома діячка, колишня довголітня радна міста Детройту, Маруся Бек, фундаторка літературних нагород жіночого пера і меценатка мистецтва.

Виставка триватиме до 15 квітня; відкрита кожного дня від 11-ої ранку до 10-ої год. вечора. У неділі від 9-ої до 10-ої веч.

Олесь Бабій

У ФРАНЦІЇ ЗАГОСТРИЛАСЬ проблема закордонних сезонових робітників. У 52-мільйоновому французькому народі перебувають три і пів мільйона чужинецьких робітників, що їх потребує французький промисл та яких проте використовується і на кожному кроці дискримінується. Чужинецькі робітники — головно з Альжиру, Еспанії, Португалії, Італії і чорної Африки — почали бунтуватися. На цьому тлі прийшло до страйку в автомобільній фабриці Реноля.

Увага! ПІТТСБУРГ, Па. Увага!

В суботу, 7-го квітня 1973 р.
о год. 1-ій по пол. в ДУ КЕЙН УНІВЕРСИТЕТІ в залі ЮНЬЙОН ГОЛЛ

— відбудеться —

КОНФЕРЕНЦІЯ
ДЛЯ НАСВІТЛЕННЯ ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ІЗ ЖИТТЯ АМЕРИКАНСЬКИХ РУСИНІВ ТА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Вступне слово скаже о. д-р Василій Шерегій, заступник голови К. Д. Центру, а з доповідями виступлять:

проф. д-р Петро Стерчо; д-р Річард Реноф, каледж у Нассав; Едвард Касинець, Колумбія Університет та модератор — д-р Павло Маґочі, Гарвард Університет.

Громадянство до ласкавої участи запрошує —
КАРПАТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР

НОВА ПРАЦЯ
Івана Світа
УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКІ ВЗАЄМИНИ 1903-1945 Р. Р.

Історичний огляд і спостереження. В гарному мистецькому оформленні книга, 408 сторінок, з яких 24 сторінки ілюстраційних матеріялів. Резюме в англійській та японській мовах. Показники імен та географічних назв. Книга в передплаті до 15 лютого, а для Канади до 20 лютого, коштує в твердій оправі тільки 6 дол., а опісля 8 дол. Чеки й Money Orders прошу слати на адресу:
JOHN V. SWEET
P.O. Box 113, Ansonia Station New York, N.Y. 10023

ВІДОЗВА

КРАЙОВОЇ УПРАВИ ТОВАРИСТВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦ ДО МИРЯН ПОМІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Боже Провидіння дає нам змогу вдруге вітати нашого Високодостойного Первоієрарха Помісної Української Католицької Церкви Блаженнішого Верховного Архиєпископа і Кардинала Йосифа Сліпого VII у цій країні. Ми ділимося цією радісною вісткою з усіми мирянами. Ще ніколи, як саме тепер, Його приїзд до нас і приявність між нами не були так дуже побажані й конечні для рятування української духовости у нашому релігійно-суспільному і громадському житті.

Запрошений святочно і особисто рівнож і представниками Мирянського Руху нашого Товариства ще в Австралії ,наш Високодостойний Первоієрарх приїжджає до ЗСА не на те, щоб тільки вислухати наших вітальних промов, чи бути учасником величавих святкувань і бенкетів для вшанування Його Високодостойної Особи. Він приїжджає сюди, до нас усіх духовних і світських, як Візитатор, щоб особисто переконатися, наскільки ми зреалізували Постанови Архиєпископських Синодів у нашому церковно-релігійному житті. Він хоче наглядно бачити, як поважно ми ставимося до справи помісности і патріярхату УКЦ, а наскільки нашу сумну дійсність прикриваємо гарними заявами льояльности до Нього і обіцянками боронити єдність і права УКЦ. Блаженніший Верховний Архиєпископ хоче бачити, наскільки ми скріпили нашу церковну, мирянську, національну і суспільну єдність. Він хоче переконатись, чи не відчужились ми від Бога, України та всього того, що повинно бути нам дороге і святе. Тому привітаймо Його дійсно гідно, щиро і з правдивою любов'ю та в першу чергу будьмо чесні з Ним та правдомовні у нашому звітуванні. Вітаймо Його як нашого ПЕРШОГО ПАТРІЯРХА, бо ним в дійсності ВІН для нас сьогодні є. Найперше визнаний нами усіми, як ПЕРШИЙ ПАТРІЯРХ ПОМІСНОЇ УКЦ, з часом буде визнаний і чужими, якщо ми зуміємо всі разом ЙОМУ здисципліновано підпорядкуватися та виконувати Його зарядження. Не забуваймо, що сьогодні чи не найбільше на Нього і на нас українців католиків тут у ЗСА, звернені очі не тільки тутешніх господарів, Папи Павла VI, Ватиканської Адміністрації, але теж і цілого світу, і від нашої сьогоднішньої постави буде теж і залежати, якою буде доля Помісної УКЦ, не лиш у ЗСА але у цілому світі.

Приїжджає ВІН до нас не тільки як Муж Незглибимого Божого Провидіння, але як Божий Післанець, щоб не дати потонути нашій Помісній Українській Католицькій Церкві серед бурхливих хвиль теперішнього екуменізму.

Для нас усіх ВІН теж і євшан-зілля, символ вірности нашій Батьківщині й обіту ніколи її не цуратися. Нашим спонтанним і всемирянським вітанням заявім ще раз ЙОМУ нашу відданість, повну льояльність і послух, завсігди пам'ятуючи, що ті, що не йдуть сьогодні зі своїм Первоієрархом, є гробокопателями своєї Церкви і національної єдности.

Маніфестуймо всі як один, де наш ПАТРІЯРХ тільки появиться. Нашим приятелям і ворогам докажім, що ВІН не сам у боротьбі за бути чи не бути УКЦ! Маніфестуймо, що ми готові змагатися проти всіх і вся в обороні історичних прав нашої Церкви, бо вона є там, де живе українська людина і її душпастир. Маніфестуймо всі як один нашу незломну волю боронити особистої гідности нашого Патріярха і наших, постійно чужими залякуваних, Владик.

Ці наші тверді і незмінні постуляти маніфестуймо сьогодні усьому світові, а зокрема Апостольському Престолові у дні ЙОГО побуту тут між нами у ЗСА.

Заявім цілому світові, що український мирянин, з „покірного русина" став воїном за правду і за права нашої Матері Церкви і її Дочок в діяспорі.

ЗА ПОМІСНІСТЬ! ЗА ПАТРІЯРХАТ!

Крайова Управа Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви в ЗСА

Спілка Письменників України перебирає „шефство" над „будовами п'ятирічки"

Київ. — „Радянська Україна" з 27 березня широко інформує про активізацію Спілки Письменників України під новим керівництвом першого секретаря Спілки В. П. Козаченка на відтинку допомоги у ...виконанні і перевиконанні господарського пляну п'ятирічки. Цю допомогу Спілка дає, приймаючи „шефство" (опіку) над „найважливішими будовами п'ятирічки-іпромисловими об'єктирічки і промисловими об'єктами республіки". Газета ченка, що вже „створено бригади прозаїків, поетів, драматургів, які очолюють секретарі правління Спілки Павло Загребельний, Юрій Збанацький, Олександр Левада, організаційний секретар Іван Солдатенко. З трудящими зустрінуться багато літераторів, в тому числі Олесь Гончар, Микола Зарудний, Вадим Собко та інші... Це буде нашим внеском у виконання історичних рішень XXIV з'їзду КПРС, сприятиме поліпшенню комуністичного виховання трудящих".

З ВИСТАВКОВОЇ ЗАЛІ

Виставка образотворчого мистецтва п'ятьох мистців у Ню Йорку

В неділю 4-го березня ц.р., у залі Літературно-Мистецького Клюбу при ОМУА в Ню Йорку, відкрито виставку образотворчого мистецтва п'ятьох сучасних українських мистців в Америці. Твори Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка, Х. Оленської, С. Геруляк і А. Оленської-Петришин не були сполучені ані тематикою, ані технікою. Із експонатів не тільки можна було оглядати олійні образи, але й також гумову пап'є-маше і керамічну скульптуру, як теж графіку, найголовніше дереворити й рисунки.

Л. Гуцалюк виставляв лиш образи, виконані олійними фарбами. Деякі з його творів віддзеркалювали світляні рефлексії на воді, як, наприклад, „Церква над водою" або „Червоний краєвид". На жаль, ці образи нагадували глядачеві мистецтво туристичного типу, в яких спомини про відвідуване місце є зображені в тужливій атмосфері вечірніх кольорів. У своїх творах Гуцалюк часто використовує позолочене тло, яке цілком у традиційному змислі набуває релігійний характер. Це найбільш помітне у творі „Собор ночі", де силюета золотих церковних веж нагадує ренесансові вівтарі, а фіолетовий фон створює містичну атмосферу. Найбільш успішний твір із технікою золотої барви, — це малюнок маленького розміру, титулований „Ліловий квіт". У цьому образі позолочене полотно не тільки вказує на плоску якість матеріялу і намальованої вази, в якій укладені квіти, але формує цікаве зіставлення з нерівністю товстого пігменту, виконаного в поступових градаціях фіолетових тонів у старанні зобразити натуралістичний ефект живого квіту. Варто згадати інший твір Л. Гуцалюка, „Прикрашені хатки", який характеризує питома рухомість. Око глядача спостерігає рух на різних просторових віддалях. Цей мотив рухомости на тлі образу й одночасно переходи у відстані також характеризує творчість Аркадії Оленської-Петришин.

В рисунках молодої мисткині чорне і біле створюють зорову гру. У творі „Город кактусів" не раз у чорному знаходимо ілюзію фонного елементу, який привиджується нам значно здалека, а тим самим також виглядає ближче наших очей. Ця взаємна обміна позитивного й неґативного елементу, — це зіставлення чорного й білого, надають нарисованим формам якість тривимірности. Як і в чорно-білих рисунках, так і в творах, виконаних фарбами, Аркадія Оленська-Петришин не цікавиться натуралістичними вимірами. У творах „Відокремлення" і „Тропічні рослини" плоскатість і стилізованість форм — це прикмети, які відграють найважливішу ролю. Кожний листок, кожна квітка, кожна органічна форма обмежені однією яскравою барвою.

Картини мисткині, — це переважно різнорідні відтінки зелених барв із слідами темно-синього кольору. Часом, щоб відрізнити гаму холодного кольориту, знаходимо також відтіні помаранчевої й жовтої фарб. Тропічний настрій і кольорит мисткині нагадують творчість „примітива" Д. Руссо, але остаточний вислід обох мистців різниться. Де в Руссо можна збагнути його особистий спосіб природопізнання, у А. Оленської-Петришин природа є зумисне стилізована до того пункту, що картина перетворюється у зразок проєктованої конструкції.

Рослинність є також головним сюжетом творів Якова Гніздовського з тим, що він ніколи не пожертвує натуралізмом у своїх творах. У його картинах, виконаних олією, різні тони однієї барви творять цілість у його спостереженні природи. Олія плинно намальована на полотні, фарба завжди однорідної густоти. Як і в деревориізах, так і в намальованих образах, композиції маестра Гніздовського завжди скромні й вистерігаються сторонніх деталів.

Тяжко знайти слова, які достатньо оцінили б графічну техніку і творчість Я. Гніздовського. Можна лиш подивляти його уміння свіжо простудіювати органічну форму, як, наприклад, у творі „Стовбур", де мистець зображує природні риси коря дерева у дрібних і складних деталях. Між мистцями, — маестро Гніздовський є дійсно єдиний у своєму роді.

Цікаві й дискусійні твори знаходяться у праці Христі Оленської. При першому огляданні нав'язується питання, чи творчість цієї мисткині є справжнім мистецтвом. Використовуючи різнорідні жіночі прикраси — блискучі штучні брилянти, підроблені хутра, кричущий одяг і помаду, — Х. Оленська перетворює ці елементи у рельєфну скульптуру у реалістичній скалі, переважно з пап'є-маще, і надає своїм фігурам природні контури і пропорції. У своїх творах мисткиня не стремить до естетичної краси. Не шукає вона засобів, щоб представити спокійний, безтурботній світ, радше, у мікрокосмічній формі, передає глядачеві аспект сучасного життя в Америці. Її тематика зображує перестарілих жінок, які хоронять себе від дійсности їхнього віку, а далі прикрашують свої зморщені лиця і здеформоване тіло. У двох творах Оленська зображує дві фільмові артистки — Betty Grable і Ginger Rogers. У їхніх фігурах виявляється незаспокоєне хотіння знову бути молодими, енергійними і красивими.

В інших творах Христя Оленська зображує немовлят, але не в звичайно радісній атмосфері, а в макабричнім оточенні, нібн ці малі діти передбачають свою загибель. В одному такому творі, „Немовля II", дитина душить себе шнурком — гарне, свіже, молоде личко, спотворене в гротеск нездорових зелених барв. Мисткиня сугерує, що від дня народження дитя відчуває свою безнадійну путь, яку воно не хоче прийняти, а в старшому віці старається навіть замаскувати. Тяжко не признати, що творчість Христини Оленської є певним суспільним коментарем.

Інша, несьогосвітня путь проявляється в одній із сульптур Слави Геруляк, — це керамічна скульптура „Дафне". Сюжет цього твору запозичений із клясичної мітології — красива Дафне, втікаючи від Аполлона, який неймовірно залюбився в ній, просить у богів, щоб вони не дозволили Аполлонові зловити її. Раптом батько Дафне перетворює її в дерево. Мисткиня зловила саме цей момент, коли руки й ноги Дафне перемінюються у коріння й гілки, коли хвилинний трепет богині збентежує її. Це зображення, цей страх і водночас заспокоювання душі Дафне, нагадує скульптуру італійського барокового скульптора Берніна. Можливо, що цей клясичний твір був інспірацією нашій мисткині, але глиняста речовина додає особливий присмак творові Слави Геруляк.

У керамічних композиціях чародійних рослин, як наприклад, „Кудрявець", можна лише подивляти уяву і свіжі ідеї мисткині. Ця чарівність переноситься до рисунків, де в одній абстрактній композиції „Тополя", через плавне коливання яскравих барв, привиджується глядачеві колисання високої тополі лагідним вітром.

Тому, що виставка відзначалася своєю різноманітністю, варто було б побачити каталог експонатів з даними про мистців.

Н.Н.

УТГІ видав монографію Б. Мартоса і Я. Зозулі про гроші Української Держави

Мюнхен. — У видавництві Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ) появилася монографія проф. Бориса Мартоса і проф. Якова Зозулі про „Гроші Української Держави" 1917-1920 років. На зміст цієї монографії склалися праці проф. Бориса Мартоса п.н. „Українська валюта 1917-1920 років" і проф. Якова Зозулі „Гривня і карбованець в українській грошовій системі", разом із резюме обох статтей німецькою й українською мовами. Другу незвичайно цінну частину монографії становить альбом українських грошових знаків репродукованих в їх оригінальній величині частинно в кольорах. До альбому включені державні кредитові білети 1917-1919 рр., знаки Державної Скарбниці тих же років, дрібні грошові знаки випущені у формі поштових марок, як також облігації й купони Державної Скарбниці. Усіх репродукцій грошових знаків вміщено у монографії 37, із поясненнями до кожної репродукції й описом кожного грошового знака. Попереджена монографія передмовою ректора УТГІ проф. Ростислава Єндика. Співавтор монографії проф. Борис Мартос був членом Української Центральної Ради і генеральним секретарем земельних справ, міністром фінансів в 1917-1920 рр. і головою Ради Міністрів при Директорії УНР, згодом професором УГА й УТГІ. Другий із співавторів проф. Яків Зозуля був членом Української Центральної Ради і в.о. заступника директора в міністерстві народного господарства УНР в 1919-1920 рр. і згодом професором УТГІ в Регенсбургу і Ню Йорку. Замовляти розкішно видану монографію можна в: Ukrainisches Technisch - Wirtschaftliches Institut, 8 München 80, Laplacestr. 24. West Germany, Europe.

400.000 туристів відвідає в 1973 р. Україну

Київ. — За інформаціями Інтуриста в 1973 році Україну відвідає яких 400.000 туристів. Враховуючи такий для совєтських умовин великий туристичний рух, Управління в справах закордонного туризму при Раді міністрів УССР продовжує заходи щодо розбудови готелів, доріг, вишколу потрібної обслуги тощо. За даними Інтуриста, значне число туристів плянують відвідини України у формі автомобільних подорожей. Дуже популярними виявилися рейси на Чорному морі, відвідини Одеси і Ялти ,а також екскурсії по Дніпру від Києва до Херсона. Щоб забезпечити країну готельною обслугою, в Києві організується технікум готельного господарства, в якому навчатиметься 1 200 людей.

Дитяча забава на Союзівці

У неділю 11-го березня ц. р. Пласт - Прият Керґонксонської пластової станиці та пл. сен. Аруня і Теофіль Старухи, влаштували в концертовій залі Союзівки дитячу забаву, під гаслом „Вишивані Мрії". Понад 30 учасників прибули в прикрашених вишивкою блюзках, сорочках, крайках, краватках і киптариках. Цей барвистий гурт дітей ентузіястично забавлявся під час кількох годин в різні гри і забави. Багато з них були виведені зі співом, такі, як: „подоляночка", „чорний баран", „сорока", „голубка", „царівна", „шпачок" і інші. Багато було втіхи й для батьків та родичів, які приглядались збоку, тоді коли один „царевич" не міг насмілитись поцілувати „царівну", аби коли „царівна" втікала від дуже сміливого „царевича".

Забаву справно зорганізували і перевели А. і Т. Старухи, які мають досвід у виховній праці в пласті. Вони також оформили й видали платівку „Вію, вію, вію, вінець" (для дітей молодшого віку) з піснями та забавами, наспіваними відомими солістами О. Зам'ятою і І. Раковським. Саме, декілька з цих забав з піснями виведено по кілька разів на цій успішній імпрезі.

Наприкінці пл. сен. Т. Старух розповів дві казки — „Моуглі" та „Малий Гаявата", ілюструючи їх на екрані кольоровими прозірками.

Такі зустрічі дітей приносять не лише користь, але й приємність, бо немає багато нагод, щоб діти змогли так численно забавлятися у своєму середовищі; батьки були вдячні всім організаторам і провідникам цієї забави.

Б.

СОРОКОЛІТТЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Сповіщаємо, що всенародне вшанування пам'яті жертв Великого Голоду 1932-33 років

— відбудеться —

в Провідну Неділю, 6-го травня 1973 року
в Осередку Української Православної Церкви в США
в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Соборну Архиєрейську Службу Божу в ту неділю у Церкві-Пам'ятнику очолять Митрополит МСТИСЛАВ, Архиєпископ МАРКО і Єпископ КОНСТАНТИН. Зараз же після Св. Літургії буде відправлена за душі мучеників і страдників Великого Голоду Соборна ПАНАХИДА, до участи в якій запрошуємо все українське Всеч. Духовенство, без різниці віровизнання.

Водночас звертаємось до всіх українських установ у США: — не влаштовувати в неділю, 6 травня ц. р. жодних інших імпрез та подбати, щоб уся українська зорганізована громада в цій країні здобулась на якнайбільше численну участь у поклоні жертвам московської тиранії й деспотизму.

Докладніші інформації про жалобну урочистість 6 травня будуть подані в додаткових оголошенях після 10 квітня.

КАНЦЕЛЯРІЯ МИТРОПОЛИТА
Української Православної Церкви в США

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" НЮАРК, Н. Дж.

повідомляє усіх зацікавлених дівчат і хлопців у віці 12-18 років, та усі молодечі організації,

ЩО ЧЕРГОВА

СПОРТОВА ШКОЛА „Чорноморської Січі"

відбудеться на протязі 3-ох тижнів,

в часі від 22 липня до 11 серпня ц. р.
на оселі УРС „Верховина"
в ГЛЕН СПЕЙ, НЮ ЙОРК

- Вишкіл: копаний м'яч, відбиванка, теніс, плавання.
- Фахові інструктори і опікуни.
- Речинець зголошень до 30-го ЧЕРВНЯ 1973 року.

Спортова Школа „Чорноморської Січі" заслужила собі на визнання УСЦАК, Управа якого закликає українську організовану молодь до участи в спортовому вишколі.

По інформації писати:
UKRAINIAN SITCH SPORT SCHOOL
680 Sanford Avenue Newark, N.J. 07106

Колишньому політичному в'язневі концтабору в Березі Картузькій подаємо болючу сумну вістку, що дня 30-го березня 1973 р. у лікарні в Монтреалі, Канада, відійшов у Вічність на 90-му році трудолюбивого і плодовитого життя

СВ. П.
Д-р ДМИТРО ДОНЦОВ

кол. політичний в'язень московських і польських тюрем, а зокрема концтабору в Березі Картузькій, — неперевершений ідеолог українського націоналізму, безкомпромісовий борець за визволення і державну самостійність України, визначний публіцист і невтомний та видатний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся 4-го квітня ц. р. на Українському Православному Цвинтарі св. Андрея в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКОМУ УКРАЇНЦЕВІ!

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ПОЛІТВ'ЯЗНІВ БЕРЕЗИ КАРТУЗЬКОЇ

ДЕЛЕГАЦІЇ І ГРОМАДА ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПОХОРОНАХ СВ. П. Д-РА ДМИТРА ДОНЦОВА В УКРАЇНСЬКОМУ ПАНТЕОНІ В БАВНД БРУКУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кійного Йосип Лисогір, заступник президента СКВУ. Від Комітету Українців Канади говорив д-р С. Кальба, а від Українського Конґресового Комітету Америки мґр І. Базарко. З глибоким зворушенням промовляв кол. близький співробітник бл.п. Дмитра Донцова, кол. директор Видавництва „Вістник", редактором якого був д-р Дмитро Донцов, Михайло Гіцкий. Д-р М. Антонович промовляв від імени Проводу Українських Націоналістів. Від Центрального Комітету Спілки Української Молоді говорив мґр Є. Гановський, а від Сеньйорату та Світової Управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, д-р М. Сосновський. Д-р В. Шебунчак прощав Покійного від Організації Державного Відродження України, а д-р С. Галамай від Організації Оборони Чотирьох Свобід України. Від Головної Управи Спілки Визволення України зі словом виступив О. Калиник. Пам'ять Покійного вшанувала також Спортова Централя УСЦО Америки, яку репрезентував д-р І. Ярош. Братство „Броди-Лев" репрезентував на похороні Г. Яремчук. На закінчення тризни Я. Пришляк з Монтреалю, який від імени Організацій Визвольного Фронту займався похороном, подякував присутнім на тризні, а в першій мірі митрополитові Мстиславові та Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА, які своєю допомогою, а зокрема наділенням площі на могилу бл. п. д-р Донцова поблизу Церкви-Пам'ятника причинилися для вшанування пам'яти покійного д-ра Д. Донцова.

Похоронні обряди в Монтреалі

З уваги на те, що бл.п. д-р Дмитро Донцов упокоївся у Монтреалі, заходами Організацій Визвольного Фронту в Канаді там відбулося вже 31 березня вшанування пам'яті Покійного поминальними Богослужбами в українській православній та католицькій церквах. Згідно з останньою волею Покійного, похоронні обряди відбулися у найпростішій формі і без ніяких промов. На жалобному зібранні в Монтреалі прощальне слово сказав від ОУВФ Ярослав Пришляк, в якому коротко накреслив сильветку Покійного та відзначив його великі заслуги для українського народу.

Офіційні делеґації на похороні

На похороні були офіційні делеґації всіх націоналістичних організацій, в тому ОУН під проводом Ярослава Стецька, Проводу Українських Націоналістів, що його репрезентували Ярослав Гайвас та д-р Марко Антонович, Закордонне Представництво УГВР, репрезентоване Миколою Лебедем та д-ром Мирославом Прокопом. Громадський сектор репрезентували делеґація Світового Конґресу Вільних Українців, до якої входили Йосип Лисогір та Ігнат Білинський, а також Український Конґресовий Комітет Америки під проводом екзекутивного директора мґра Івана Базарка та Комітет Українців Канади під проводом екзекутивного директора д-ра Семена Я. Кальби.

Нестор Ріпецький переобраний на голову СУЖ Канади

Торонто (В. М.). — 14-го березня ц. р. відбулися тут Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Канади. Головував ред. О. Матла, секретарював ред. Є. Мастикаш. Звітували: голова СУЖК Нестор Ріпецький, секретар М. Королишин, скарбник Василь Дідюк і референтка Молодіжної Секції Ірина Макарик, а звіт Контрольної Комісії склав Микола Гавриш. З успішної діяльности СУЖК підкреслено особливо переведений спільно з СУЖА 3-ій З'їзд українських журналістів Америки і Канади з видатною діловою участю членів СУЖК, РавтПреси і Радіо Канади та заснування Молодіжної Секції, яка нараховує вже 11 членів. СУЖК, яка разом із СУЖА видає „Українського Журналіста", видала репрезентаційне число того журналу. У дискусії заторкнено такі справи, як делеґатура СУЖК в Оттаві, справа українських журналістів у неукраїнській пресі, кодекс етики, Світова Федерація українських журналістів і ін. Дискутантам відповідав і з'ясовував різні сторінки діяльности Управи Н. Ріпецький. Після висловлення абсолюторії усупаючій Управі обрано нову у такому складі: голова — Нестор Ріпецький, заст. голови А. Івахнюк і Ірина Макарик, секретар Христина Сеньків, скарбник Василь Дідюк, референт Молодіжної Секції Б. Колос, члени Управи – Христина Туркевич, Олена Демянчук, М. Тарнавський, І. Боднарчук і Я. Заяць. Контрольна Комісія: О. Матла, М. Гавриш і М. Липовецький. Найстаршого й активного члена СУЖК о. мітрата Петра Хомина обрано на почесного голову СУЖ Канади.

Переїзд з Ню Джерзі до Ню Йорку коштує більше нервів, часу і грошей

Ню Йорк. — Через страйк 214 прибирачів і механіків вагонів залізниці „ПАТ", які домагаються підвищення заробітної платні, близько 100,000 людей мають великі труднощі дістатися з Ню Джерзі до Ню Йорку та потім назад із праці. Підвищилася й ціна за переїзд, наприклад, із сусіднього з Ню Йорком міста Гобокену, Н. Дж.: підземною залізницею „ПАТ" до району Воллстріту в Ню Йорку переїзд коштував 30 центві, але тепер автобус коштує 55 центів до району вулиці Канал на долині міста, а щоб поїхати звідти до району Воллстріт, треба ще заплатити 35 центів за „сабвей", отже разом — 90 центів в одну сторону. З усіх міст у Ню Джерзі, де є станції залізниці „ПАТ", ідуть сотки додаткових автобусів, але вони збиваються перед переїздами в тунелях попід рікою Гадсон і, разом із десятками тисяч особових авт, творять „залізне плетиво", яке дуже поволі розплутується. Треба було тільки яких 15-17 хвилин, щоб доїхати залізницею „ПАТ" із Джерзі Сіті, з району Джорнал Сквер, до середини міста Ню Йорку при 32-ій вулиці, а тепер треба від 40 хв. до 1 години часу, бо автобуси їдуть дуже повільно через перевантаження вулиць транспортом. Із Нюарку, Н. Дж., до Ню Йорку, до станції Пенсильвенійської залізниці є найлегше тепер доїхати поїздом, але пасажирам доводиться виходити здому приблизно на одну годину раніше, щоб дістатись до праці в Ню Йорку, бо на станції в Нюарку збираються десятки тисяч людей. Після праці у пополудневих годинах на великій автобусовій станції „Порт Оторіті" при 42-ій вулиці та на вулиці Канал на долині міста витворюються багатотисячні черги людей, які терпеливо чекають на місце в автобусі, щоб повернутися до Ню Джерзі. Коли йде дощ, то на вулиці Канал люди стоять під дощем, бо там немає ніякого накриття.

Переговори про припинення страйку покищо перервані. Пофесійна спілка залізничних робітників домагається підвишки платні на 30 %.

Уряд ЗСА боронить своє право бомбардувати комуністів у Камбоджі

Вашингтон. — Секретар оборони Елліот Річардсон, виступивши у телевізійній програмі „Зустріч з пресою", наполягав, що необхідно давати летунську допомогу державному війську в Камбоджі, бо без такої допомоги добре зорганізовані й озброєні комуністичні війська, між якими є також частини армії Північного В'єтнаму, заволоділи б тією країною. Ціллю тих американських налетів, твердив Річардсон, є не так зберегти при владі уряд Лона Нола, як переконати комуністів, щоб вони погодилися на перемир'я, як це сталося вже у В'єтнамі й Ляосі. Секретар оборони не виключав подібної реакції Америки супроти Півн. В'єтнаму, якщо той зірве перемир'я і поведе нову збройну аґресію. Виступ секретаря оборони Річардсона в обороні активности американського летунства у Камбоджі стоїть у безпосередньому зв'язку з щораз голоснішими голосами критики збоку американських членів Конґресу, які закидають Урядові, що він не має конституційних ані логічних підстав анґажуватися у воєнних діях у Камбоджі, коли відкликано вже всі війська з В'єтнаму й коли повернулися вже до Америки всі без винятку американські воєнні полонені.

Загальні Збори Народного Дому в Ню Гейвені

Ню Гейвен (М. Я.). — У неділю 25-го лютого ц. р. відбулися загальні збори Українського Народного Дому в Ню Гейвені. Зборами проводила Президія в складі: д-р Михайло Сніґурович, предсідник, Іван Ґузик, секретар. Із звітів уступаючої Управи присутні довідалися про сталий маєтковий ріст Т-ва. Одначе, впарі із тим не йшов ріст членства, у звітовому році не приєднано ані одного члена. По дискусії над звітами уділено абсолюторію уступаючій Управі з признанням за переведену працю та вибрано нову Управу: голова — Богдан Антонишин, заступник голови — Олесь Гладкий; члени Управи: мґр Богдан Данко, Дмитро Малик, Василь Гаччкевич, Петро Струк, Роман Дзюба і Василь Долішний; Контрольна комісія: Григорій Гіна, Степан Фіґоль, Роман Романюк, Ярослав Попель і Михайло Дубецький. На початку загальних зборів вшановано померлого в діловому році члена св. п. майора Богдана Лисяка, кол. голову Братства І УД УНА в ЗСА. Голова зборів передав привіт від УККА, Відділ Ню Гейвен та побажав новообраній Управі успішної праці.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

СТЕЙТОВИЙ НАЙВИЩИЙ СУД У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ 5-ма голосами проти 2-х скасував попередній стейтовий закон про заборону викидати дитину з утроби матері. Суд вважає таку заборону протиконституційною, отже дозволив аборти.

БРИТІЙСЬКИЙ КОНСЕРВАТИВНИЙ УРЯД ЕДВАРДА ГІТА ВІДНІС поважну перемогу у своєму затяжному конфлікті з робітничими спілками, коли найбільші, здавалося, опоненти проти того уряду, вуглекопи заявилися у загальному голосуванні великою більшістю проти страйку, що його поручала їхня спілка. Так само робітники газівень закінчили свій страйк і рішили продовжувати переговори з урядом — працюючи.

В ІЗРАЇЛІ ВЕЛИКОГО ШУМУ НАРОБИВ виступ міністра військових справ Моше Даяна з дуже контроверсійним пляном дальшої політики на окупованих Ізраїлем арабських землях. Моше Даян твердить, що теперішній стан перемир'я, насправді „ні війни ні миру", триватиме найближчих 5-10 років і в тому часі треба колонізувати жидами ті арабські землі, інвестувати там капітал для заснування нових підприємств, спроваджувати арабських робітників і купувати в арабських землевласників землю. Проти пляну Даяна виступили міністри закордонних і фінансових справ, Абба Ебан і Пінгас Сафір. Припускають, що йдеться тут про гру осіб і партій в ізраїльському суспільстві.

У КАНАДІ НАГОРОДИЛИ МЕДАЛЕЮ за хоробрість і 1 000 долярів Кейта Гантера, який ще в 1971 році під час одного прийняття обеззброїв напасника. Злочинець убив тоді дві особи, і напевно там було б ще більше жертв, коли б не прикладна відвага К. Гантера.

ЦЬОГО РОКУ НАЙБІЛЬШЕ ЗАПОТРЕБУВАННЯ в ЗСА буде на молодих фахівців - ґрадуантів з технології та інженерії, а також науковців, знання яких пов'язані з інженерною справою. Крім того, країна потребує добре витренуваних лікарських допоміжних сил. Комісія Корнеґі в справах вищої освіти повідомила, що випускники коледжів та університетів у цьому році мають найкращі вигляди дістати працю, якщо порівнювати такі можливості за останні п'ять років.

ЛАВРЕАТ ПРЕМІЇ ІМ. М. РИЛЬСЬКОГО

Таку премію будуть видавати щороку в Україні за найкращі переклади на українську мову „творів письменників УССР, братніх соціялістичних країн і прогресивних літераторів зарубіжних країн", та переклади з української мови на інші мови. Лавреатом цього року проголошено посмертно письменника М. Терещенка „за переклади на українську мову творів Пушкіна, Лермонтова, Некрасова, Маяковського, Бедного" та ін. та за переклади деяких віршів із французької мови. За постановою так зв. Ради міністрів УССР, перекладні твори повинні „сприяти вихованню трудящих у дусі пролетарського інтернаціоналізму".

ФЕДЕРАЛЬНА ДОПОМОГА МУЗЕЄВІ

Едмонтон. — Українсько-канадський Музей-Архів у Едмонтоні одержав зі скарбниці федерального уряду в Оттаві 2 000 дол. допомоги для розбудови праці Музею, зокрема на катологування зібраних експонатів. Архів-Музей міститься у власному приміщенні при 110 евню і 95-ій вулиці. За дім заплатили понад 21 000 дол., завдяки великій жертвенності пп. Г. та С. Йопиків, Ю. Федунця, В. Мельничука. Збірку музейних речей започаткували п-во Йопики, потім передали у власність українській спільноті в Канаді, з 1971 року. Річна вкладка для членів Музею 10 дол.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ ОДИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 130 Б-ва св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й., помер 8 листопада 1972 р. на 97 р. ж. Став членом УНС в 1924 р. Полишив у смутку доньку, 4 внуків і 9 правнуків. Похорон відбувся 10-го листопада 1972 р. на цвинтарі в Блумінґбурґу, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МАРІЯ ЛЮБА, членка УНС Відд. 324 Т-ва Мир у Філядельфії, Па., померла 19-го жовтня 1972 р. на 91 р. ж. Нар. в Скалаті, Україна і стала членкою УНС в 1924 р. Полишила в смутку 2 дочки, 2 синів, 8 внуків і 12 правнуків і 2 сестри. Похорон відбувся 24 жовтня 1972 р. на цвинтарі в Факс Чейс біля Філядельфії, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ІВАН ДУБ, член УНС Відділ 484 Т-ва ім. Т. Шевченка в Ютиці, Н. Й., помер 13 листопада 1972 р. на 57 р. ж. Нар. в с. Підбуж, Зах. Україна і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Анну, сина Івана, дочку Марію, 4 сестри і брата. Похорон відбувся 16 листопада 1972 р. на цвинтарі в Вайсборо, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Запаранюк, секр.

АННА ДЗВІНКА, членка УНСоюзу Відд. 2 в Мт. Кармел, Па. померла 12 листопада 1972 р. на 78 р. ж. Нар. в Шамокін, Па. і стала членкою УНС в 1921 р. Полишила в смутку 3 доньки: Ольгу, Марію і Анну та сина Йосипа. Похорон відбувся 15 листопада 1972 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Елизабета Сенкович, секр.

ВАСИЛЬ ЮЛІЯН МАЗУРИК, член УНС Відд. 161 Б-ва св. Василія в Амбрідж, Па., помер 8 листопада 1972 р. на 61 р. ж. Нар. в Карнеґі, Па. і став членом УНС в 1929 р. Полишив у смутку дружину Марію, дітей: Мерилен, Варвару, Тимотія і 2 внуків. Похорон відбувся 11 листопада 1972 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Амбрідж, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Дяцула, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 7-го КВІТНЯ 1973 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 39-ий Відділ о год. 8-ій веч. в відділовому бюрі УНДому. Збирання вкладок: субота: 6-10 год. веч., неділя 11-1 год. попол. Проситься вирівняти вкладки і прибути на збори. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 158 Відд. о год. 7 веч. в УНДомі, при 216-218 Гренд вул. Проситься вирівняти вкладки до 25 кожного місяця. — П. Польний, предсідник, М. Кіт. рек. секр.

СУБОТА, 14-го КВІТНЯ 1973 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори В-ва св. Ів. Хрестителя 270 Відд. о год. 7 веч. в УНДомі. На порядку: звіти фінансовий, організаційний, збирання вкладок. Чл. вкладки можна посилати поштою на адресу фін. секр.: С. Островський, 29 Лексінгтон Аве., Джерзі Сіті, Н. Дж. 07304. Тел. 432-2983.

ЧИКАГО, Ілл. Місячні збори В-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд. о год. 7 веч. при 1915 Вест 61-ша вул. Проситься чл. прибути. — Едвін Влідий, секр.

НЕДІЛЯ, 15-го КВІТНЯ 1973 р.

ЧИКАГО, Ілл. Річні загальні збори В-ва св. Михаїла 157 Відд. о год. 4-ій по пол. в домі СУМА при 1923 Захід 51-ша вул. На порядку нарад: звіти Управи та вибір нової на 1973 р. — П. Хома, гол., В. Матичак, фін. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 307 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути на збори та вирівняти чл. вкладки. — П. Дзюба, предс., М. Лилак, кас., В. Попович, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори В-ва св. Йосафата 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі при 292 Гадсон Евню. На зборах буде порушувана справа 65-річчя В-ва та його відсвяткування. Проситься чл. прибути. — М. Яремчук, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори 219-го Відд. о год. від 10 до 11 ранку в 7th Day Adventist Church, Irvington Sa. & Norman Rd. Проситься чл. прибути. — Мери Юров, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6914 Тарзан важко поранений

OOOHH!
TOO BAD 'HOT SUN' MAKE YOUR FRIEND TARZAN SICK! WE VERY SORRY! WE WILL MAKE HIM STRONG— WITH GOOD MEDICINES!
HOT SUN NEVER MADE TARZAN SICK BEFORE... VERY STRANGE!
YOU WAIT HERE! WE TAKE VERY GOOD CARE OF TARZAN!

О-о-х!

Який жаль, що „гаряче сонце" зробило хворим вашого приятеля Тарзана! Нам дуже прикро! Ми зробимо його сильним — добрими ліками!

Гаряче сонце ніколи не робило Тарзана хворим раніше! Дуже дивно... Ви підождіть тут, ми добре заопікуємося Тарзаном!